

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Βεβαίωση υπογραφής αλλοδαπού υπό καθεστώς ανέφικτης απέλασης σε εξουσιοδότηση προς δικηγόρο

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης

Χειριστές: Λάμπρος Μπαλτσιώτης, Γρηγόρης Τσιούκας

Ιανουάριος 2006

I. Αντικείμενο και σύνοψη υπόθεσης

Μετά από σχετική αναφορά ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε το ζήτημα της άρνησης βεβαίωσης από τα ΚΕΠ και τις αστυνομικές αρχές του γνησίου της υπογραφής αλλοδαπού υπό καθεστώς ανέφικτης απέλασης (κατόχου **υπηρεσιακού σημειώματος** εκδιδόμενου από τις αρμόδιες για την απέλαση αστυνομικές αρχές) σε εξουσιοδότηση προς δικηγόρο προκειμένου να τον εκπροσωπήσει νόμιμα και με επάρκεια ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών για τα ζητήματα που άπτονται του καθεστώτος διαμονής του στη Χώρα. Την άποψή του ο Συνήγορος του Πολίτη τη διατύπωσε με έγγραφό του προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Σύμφωνα με αυτή, η επίμαχη πρακτική των δημόσιων υπηρεσιών δεν είναι η νομικώς ορθή και μπορεί να επιφέρει προσκόμματα στην απόλαυση των συνταγματικά κατοχυρωμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων περί αναφοράς στις αρχές και αναζήτησης και παροχής έννομης προστασίας, τα οποία αναγνωρίζονται κατά καθολικό τρόπο στον οποιοδήποτε διαμένει στη Χώρα και υπάγεται στους κανόνες της ελληνικής έννομης τάξης.

Την ανωτέρω άποψη της Αρχής αποδέχτηκε η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, η οποία σε σχετικό έγγραφό της προς όλες τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας επισημαίνει την υποχρέωσή τους να **προβαίνουν στη θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού σε παροχή εξουσιοδότησης προς το δικηγόρο που τον εκπροσωπεί**. Εκκρεμής παραμένει επί του παρόντος η σχετική άποψη των υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης.

II. Η άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 8524/5.2.1/23-06-2005 έγγραφό του προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ) και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε αρχικά ότι από τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (άρθρο 11 παρ.1 του ΚΔιοικΔιαδ) προκύπτει ότι, υπό την προϋπόθεση της απόδειξης της ταυτότητας του ενδιαφερόμενου, το σύνολο των διοικητικών αρχών της Χώρας είναι υποχρεωμένες να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής του, είτε είναι Έλληνας πολίτης είτε αλλοδαπός. Προς απόδειξη, εξάλλου, της ταυτότητας του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού, και ειδικότερα του μη κοινοτικού, απαραίτητη, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.4 του ΚΔιοικΔιαδ, είναι η εκ μέρους του προσκόμιση διαβατηρίου ή άλλου εγγράφου βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδος του στη χώρα ή εγγράφου εκδοθέντος από αρμόδιες ελληνικές αρχές.

Ειδικά για την απόδειξη των στοιχείων της ταυτότητας των υπό ανέφικτη απέλαση αλλοδαπών ο Συνήγορος του Πολίτη διατύπωσε την άποψη ότι μεταξύ των εγγράφων που εμπίπτουν στην έννοια του κατά το άρθρο 3 παρ.4 εγγράφου περιλαμβάνεται και το υπηρεσιακό σημείωμα περί του καθεστώτος διαμονής τους στην Ελλάδα, το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες για την απέλασή τους αστυνομικές αρχές και χορηγείται στους αλλοδαπούς που αφήνονται ελεύθεροι μετά την παρέλευση τριμήνου από την κράτησή τους λόγω έκδοσης απόφασης διοικητικής απέλασης, της οποίας όμως η εκτέλεση είναι ανέφικτη. Το εν λόγω έγγραφο, κατά την άποψη της Αρχής, και εφόσον έχει εκδοθεί κατά τις νόμιμες διατυπώσεις από την αρμόδια ελληνική αρχή, αποδεικνύει τα στοιχεία της ταυτότητας του κατόχου του, καθώς

περιέχει εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τις ελληνικές αρχές προκειμένου να εξακριβώσουν την ταυτοπροσωπία αυτού.

Σημειώνεται ότι το ως άνω υπηρεσιακό σημείωμα φέρει φωτογραφία του αλλοδαπού και αναγράφει την προσωρινή διεύθυνση κατοικίας του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστήριξε επίσης την άποψη ότι η επίμαχη στάση των ΚΕΠ και των αστυνομικών αρχών στις περιπτώσεις των υπό ανέφικτη απέλαση αλλοδαπών με επίκληση της εκ του νόμου υποχρέωσής τους να μη συναλλάσσονται με αλλοδαπούς που διαβιούν παράνομα στην Ελλάδα δεν είναι ορθή. Και τούτο διότι, ανεξάρτητα του αμφισβητούμενου ζητήματος σχετικά με τη νομιμότητα ή μη της παραμονής στην Ελλάδα των προσώπων που η απέλασή τους είναι ανέφικτη, στη συγκεκριμένη περίπτωση η άρνηση βεβαίωσης της υπογραφής του αλλοδαπού έχει ως συνέπεια την άρνηση του δικαιώματος παροχής εξουσιοδότησης σε τρίτο πρόσωπο, και μάλιστα σε δικηγόρο, προκειμένου να τον εκπροσωπήσει νομίμως και με επάρκεια ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών για τα ζητήματα που άπτονται του καθεστώτος διαμονής του στη χώρα. Λαμβάνοντας υπόψη δε, τα νομικά προβλήματα που ο εν λόγω αλλοδαπός αντιμετωπίζει ως προς το ζήτημα της διαμονής του στη χώρα η Αρχή επισήμανε ότι η άρνηση βεβαίωσης της υπογραφής του δύναται να επιφέρει προσκόμματα στην απόλαυση των συνταγματικά κατοχυρωμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων του περί αναφοράς στις αρχές και αναζήτησης και παροχής έννομης προστασίας, τα οποία αναγνωρίζονται κατά καθολικό τρόπο στον οποιοδήποτε διαμένει στη Χώρα και υπάγεται στους κανόνες της ελληνικής έννομης τάξης.

Ενόψει των ανωτέρω ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΣΔΔΑ και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης να επανεξετάσουν τη στάση το θέμα υπό το πρίσμα των παρατηρήσεών του.

III. Η θέση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης

Σε απάντηση του από 23/06/2005 εγγράφου του Συνηγόρου του Πολίτη, η Διεύθυνση Οργάνωσης-Νομοθεσίας του Κλάδου Διοικητικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 7011/10/71κα από 1 Δεκεμβρίου 2005 έγγραφο, γνωστοποίησε στο Συνήγορο του Πολίτη ότι «[...] η Υπηρεσία μας συμφωνεί απόλυτα με τις απόψεις που διαλαμβάνονται σ' αυτό». Κοινοποίησε, μάλιστα, στην Αρχή την υπ' αριθμ. 7011/10/71κ από 30/11/2005 εγκύκλιο διαταγή του Αρχηγού της ΕΛ.ΑΣ προς όλες τις υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ με θέμα την έκδοση και διανομή του *Εγχειριδίου διοικητικών διαδικασιών: Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής και η επικύρωση αντιγράφου εγγράφου*. Στο εγχειρίδιο αυτό, και ειδικότερα στη σελίδα 12 υποσημείωση 2, επισημαίνεται ότι «Ο Συνήγορος του Πολίτη, με το 8524/5.2.1 από 23-6-2005 έγγραφό του προς το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, εκφράζει την άποψη ότι στα αποδεικτικά της ταυτότητας αλλοδαπού έγγραφα που εμπίπτουν στην έννοια της διάταξης του άρθρου 3 παρ.4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999), εντάσσεται και το υπηρεσιακό σημείωμα περί του καθεστώτος διαμονής του στην Ελλάδα, το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια για την απέλασή του Αστυνομική Αρχή, σε περίπτωση που αφήνεται ελεύθερος, αφού κρατήθηκε προσωρινά επί τρίμηνο, λόγω έκδοσης διοικητικής απόφασης απέλασης, που δεν έγινε εφικτό να εκτελεστεί. Σύμφωνα με την Αρχή, η άρνηση παροχής της ζητούμενης από τον αλλοδαπό υπηρεσίας, δηλαδή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του, ανεξάρτητα του αμφισβητούμενου ζητήματος σχετικά με τη νομιμότητα ή μη της παραμονής στην Ελλάδα των προσώπων που η απέλασή τους είναι ανέφικτη, δεν συνιστά ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, στην περίπτωση που

*αφορά παροχή εξουσιοδότησης προς δικηγόρο, προκειμένου να τον εκπροσωπήσει νομίμως και με επάρκεια ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών για τα ζητήματα που άπτονται του καθεστώτος διαμονής του στη Χώρα. Λαμβάνοντας υπόψη τα νομικά προβλήματα που ο αλλοδαπός αντιμετωπίζει ως προς το ζήτημα της διαμονής του στη Χώρα, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η άρνηση βεβαίωσης της υπογραφής του, δύναται να επιφέρει προσκόμματα στην απόλαυση των συνταγματικά κατοχυρωμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων του, περί αναφοράς στις αρχές και αναζήτησης και παροχής έννομης προστασίας, τα οποία αναγνωρίζονται κατά καθολικό τρόπο στον οποιοδήποτε διαμένει στη Χώρα και υπάγεται στους κανόνες της ελληνικής έννομης τάξης. **Με την άποψη αυτή συμφωνούμε απόλυτα. Τα αρμόδια όργανα υποχρεούνται και στις περιπτώσεις αυτές να προβαίνουν στη θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού σε παροχή εξουσιοδότησης προς το δικηγόρο που τον εκπροσωπεί, βάσει του υπηρεσιακού σημειώματος (που φέρει φωτογραφία) της Αστυνομικής Αρχής, η οποία είναι αρμόδια για θέματα απέλασης αλλοδαπών».***

Για την αντίδραση και θέση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης στις απόψεις που διατύπωσε ο Συνήγορος του Πολίτη στο από 23/06/2005 έγγραφό του η Αρχή ενημέρωσε τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και αναμένει τη σχετική απάντηση.